

veksling med danske 1875–1910», som også for den politiske historie er en væsentlig kildesamling. I samarbejde udgiver nu de danske og norske sprog- og litteraturselskaber en tilsvarende brevudgave, der skal gå til og med 1874.

Udgavens første bind domineres af brevvekslingen med Clemens Petersen (ikke få af brevene har tidligere været trykt i Kohts »Gro-tid«). I den er det atter Bjørnsens digterarbejde og hans personlige forhold, der er det fremherskende. Det er stof af samme karakter, der går igen; kun i meget beskedent omfang berøres politiske og samfundsmæssige forhold, når bortses fra spørgsmål som vilkårene for bogproduktion, teaterliv o. lg. Af Øyvind Ankers indledning, der også dækker værket to sidste bind, fremgår imidlertid, at der i korrespondancen navnlig med Otto Borchsenius, Gotfred Rode, Ploug og Rudolf Schmidt vil komme en del af politisk karakter. Disse to bind er planlagt udsendt i 1971 og 1972.

Vagn Dybdahl

Orla Lehmann: Den græske Tronfølgesag 1863. Meddelt ved Johannes Lehmann. (Vejle amts årbøgers monografier VII. 1970). 141 sider.

Ved sin død i 1870 efterlod Orla Lehmann sig et manuskript til en bog om den græske tronfølgesag i 1863, formentlig skrevet ganske kort tid efter begivenhederne. Da Lehmanns venner og partifæller efter hans død skulle besørge en udgave af hans papirer, var der almindelig enighed om, at skildringen af tronfølgesagen ikke lod sig offentliggøre. Dertil var den alt for nærgående over for navnlig Christian 9. Nu har en ætling af Orla Lehmann,

nemlig forfatteren, dr. Johannes Lehmann, sammen med Vejle amts historiske samfund i hundredåret for Lehmanns død befordret manuskriptet i trykken forsynet med noter. Det er et udmærket initiativ. Bogen er vel værd at læse, dels fordi den giver et godt billede af Orla Lehmann som stilist, dels fordi man ser, hvorledes en dansk politiker oplevede en side af storpolitikken, og dels fordi redegørelsen kaster interessante glimt over de politiske tilstande i Danmark på et tidspunkt, hvor kronen stadig var en faktor, politikerne måtte tage hensyn til. Nogen uhildet historiker var Lehmann langt fra. Hans foragt for det lyksborgske hus var udtalt og fandt grumme udtryk, som næppe var retfærdige. Det er dog givet, at prins Christian (9.)s meget dynastisk prægede synsmåde ikke harmonerede med politikernes opfattelse af det konstitutionelle monarki. Prinsen synes aldrig at have forstået politikerne og de krav, et begyndende demokrati stillede.

Vejle amts historiske samfund har i øvrigt også markeret hundredåret ved i Vejle amts årbog for 1970 at samle en række bidrag af og om Lehmann som amtmand i Vejle.

Tage Kaarsted

Venstre i 100 år. I, 1870–1901, Hans Lund og Arne Fog Pedersen; Et folk vågner (173 s.); II, 1901–1939, Jørgen Herman Monrad; Et land bygges op (192 s.); III, 1939–1970, Chr. P. Fogtmann; På frihedens vilkår. 176 s. 1970. (I–III).

Ifølge forordet, skrevet af Venstres nuværende formand Poul Hartling, har hensigten med værket været at fremlægge »en folkelig bog, som kan